

Stadigt færre offentligt forsørgede

Tal for offentligt forsørgede for 1. kvartal 2016 viser, at den faldende tendens de senere år fortsætter. Allerede implementerede reformer vil betyde, at faldet fortsætter fremadrettet. Faldet i antallet af offentligt forsørgede har desuden medført et betydeligt fald i de offentlige udgifter til overførsler på ca. 17½ mia. kr. fra 2010 til 2015.

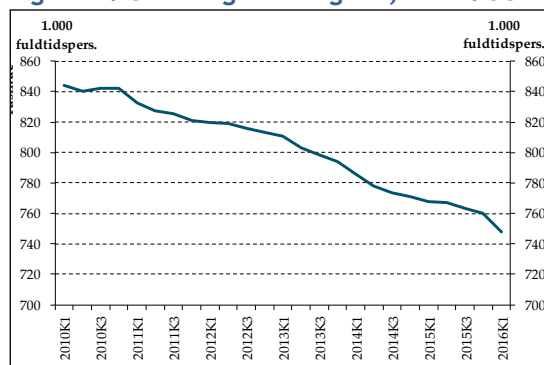
Der er i dag 748.000 personer på offentlig forsørgelse ekskl. personer på SU. Tallet er dog en smule vildledende, idet mere end 300.000 af disse allerede er tilknyttet arbejdsmarkedet, og heraf er ca. 160.000 personer allerede i beskæftigelse.

96.000 færre offentligt forsørgede på 6 år   Antallet af overførselsmodtagere er reduceret kraftigt de seneste år, jf. figur 1a. Faldet fortsatte i 1. kvartal 2016, hvor der var knap 12.500 færre offentligt forsørgede (målt i fuldtidspersoner) sammenlignet med 4. kvartal 2015, når man ser bort fra SU-modtagere. Siden 1. kvartal 2010 er antallet af overførselsmodtagere faldet med 96.000 til 748.000 fuldtidspersoner.

Færre trækker sig tilbage   En stor del af faldet skyldes, at der er færre, der har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet, det vil sige hovedsageligt førtidspensionister og efterlønsmodtagere. Således er gruppen af efterlønsmodtagere og førtidspensionister faldet med samlet ca. 83.000 fuldtidspersoner de seneste seks år, jf. figur 1b.

Udviklingen i antallet af efterlønsmodtagere har overrasket i løbet af krisen. Forventningen var, at høj arbejdsløshed og et arbejdsmarked i stilstand ville indebære flere efterlønsmodtagere. Men det omvendte er sket. Antallet af efterlønsmodtagere er faldet jævnt siden starten af 2008 - med omkring 65.000 fuldtidspersoner i perioden siden 1. kvartal 2008, svarende til et fald på ca. 47 pct.

Figur 1a. Offentligt forsørgede, ekskl. SU

Kilde: Danmarks Statistik.

Reformer vil betyde yderligere fald fremover

Tilbageføringsreformen med virkning fra starten af 2014 betyder, at antallet af efterlønsmodtagere vil fortsætte med at falde fremadrettet. Finansministeriet forventer, at antallet af efterlønsmodtagere vil være tæt på halveret i 2020 sammenlignet med niveauet i 2015, jf. *Danmarks Konvergensprogram 2016*.

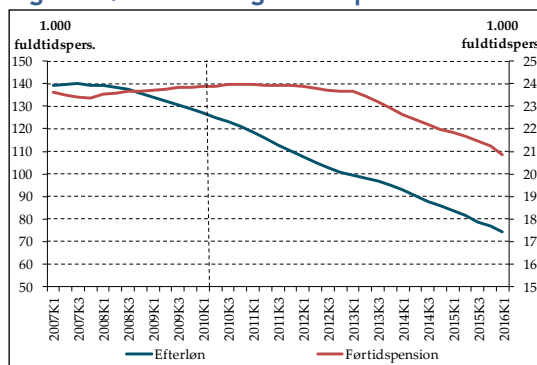
Faldet i antallet af førtidspensionister er hovedsageligt sket fra starten af 2013. Det skyldes formentlig delvist introduktionen af ressourceforløb i forbindelse med førtidspensionsreformen, som trådte i kraft den 1. januar 2013, og som søger at begrænse tilgangen til førtidspension. Der er blevet ca. 28.000 færre førtidspensionister siden indgangen til 2013, svarende til et fald på knap 12 pct., mens der omvendt er kommet ca. 13.500 flere i ressourceforløb.

Der er forventning om, at antallet af offentligt forsørgede vil falde yderligere de kommende år. Fx skønner Vismændene at antallet af personer på offentlig forsørgelse vil falde med omkring 100.000 personer fra 2014 og frem mod 2020, jf. *Dansk Økonomi, efterår 2015*. Knap halvdelen af faldet vurderes at skyldes den forventede normalisering af konjunkturerne, mens den resterende del kan tilskrives demografiske ændringer og effekter af allerede vedtagne reformer.

17½ mia. kr. færre udgifter til offentlig forsørgelse siden 2010

Faldet i antallet af offentligt forsørgede har medført et betydeligt fald i de offentlige udgifter til overførsler på ca. 17½ mia. kr. fra 2010 til 2015, jf. *tabel 1*. Faldet i udgifterne er desuden fortsat ind i 2016, viser tal for 1. kvartal 2016. De offentlige udgifter til overførsler er således faldet fra at udgøre 6,4 pct. af BNP i 2010 til 5,5 pct. af BNP i 2015. Vismændene forventer desuden, at udgifterne til overførsler set i forhold til BNP vil falde yderligere frem mod 2020, jf. *Dansk Økonomi, efterår 2015*.

Figur 1b. Efterløn og førtidspension

Størstedelen af reduktionen kommer fra færre udgifter til efterløn og førtidspension af årsager beskrevet ovenfor. Dertil er udgifterne til dagpenge også reduceret med knap 5½ mia. kr. i perioden, hvor faldet udelukkende er sket fra 2013 og frem. En væsentlig del af de færre udgifter til dagpenge er givetvis en konsekvens af dagpengereformen, der har betydet, at ca. 70.000 personer har mistet retten til dagpenge i 2013-2015, *jf. AK-Samvirke*. Dertil skyldes faldet i udgifterne til dagpengemodtagere formentlig også, at der er kommet flere arbejdsløse tilbage i arbejde som følge af bedringen i dansk økonomi.

Tabel 1. Offentlige udgifter til forsørgelse

	2010	2015	Forskel
	----- Mia. kr. -----		----- Mia. kr. -----
I alt	128,8	111,4	-17,5
<i>Heraf:</i>			
▪ <i>Efterløn</i>	22,7	14,6	-8,1
▪ <i>Førtidspension</i>	44,5	41,2	-3,3
▪ <i>Dagpenge mv.</i>	23,4	18,0	-5,4
▪ <i>Øvrige</i>	38,3	37,6	-0,7

Anm.: Dagpenge mv. er inkl. udgifter til særlig uddannelsesyndelse og arbejdsmarkedsyndelse. Under kategorien "øvrige" dækker kontanthjælp og sygedagpenge de største udgiftsposter.

Kilde: Jobindsats.dk

Over 20 pct. af de offentligt forsørgede er allerede i arbejde

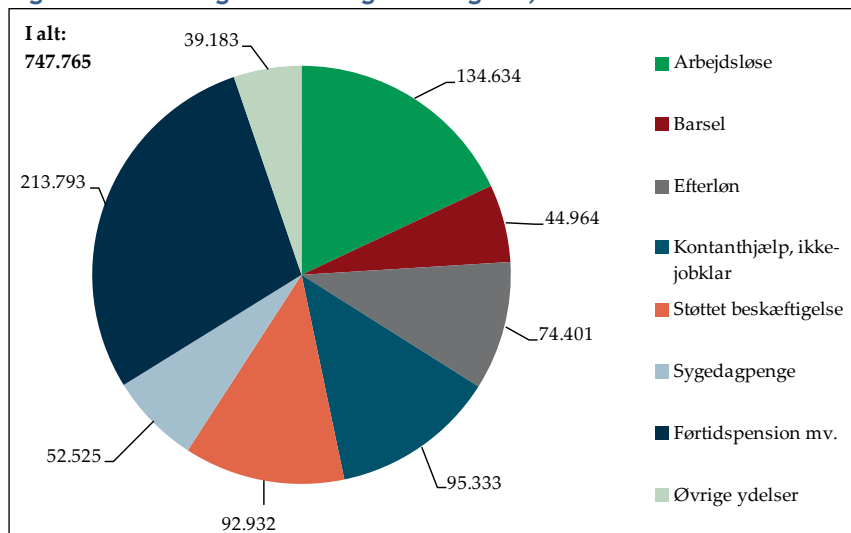
Antallet af overførselsmodtagere (ekskl. personer på SU) på 748.000 fuldtidspersoner bliver ofte anvendt, som argument for at forringe vilkårene for modtagere af indkomstoverførsler for at få de pågældende personer til at deltage mere aktivt på arbejdsmarkedet. Tallet er dog meget misvisende, og kigger man på fordelingen, viser det sig hurtigt, at der er flere af de 748.000 personer, der allerede er i arbejde.

Det drejer sig blandt andet om ca. 93.000 fuldtidspersoner i støttet beskæftigelse, *jf. figur 2*, hvilket fx inkluderer personer i fleksjob og løntilskudsjob. Det drejes sig også om de 45.000, der modtager barseldagpenge. Fire ud af fem af denne gruppe er på orlov fra enten et lønmodtagerjob eller fra selvstændig virksomhed¹ og indgår dermed i den officielle opgørelse af beskæftigelsen – ligesom fleksjobbere og personer i løntilskud gør. Sidst men ikke mindst er omkring halvdelen af sygedagpengemodtagerne² også tilknyttet en arbejdsplads og indgår i beskæftigelsen.

¹ Andelen af personer på barseldagpenge fra beskæftigelse udgør 81 pct. og er opgjort på baggrund af arbejdsmarkedsregnskabet fra 2012, *jf. Danmarks Statistik*.

² Andelen af personer på sygedagpenge, der vedrører personer i beskæftigelse, udgør 54 pct. og er opgjort på baggrund af arbejdsmarkedsregnskabet for 2012, *jf. Danmarks Statistik*.

Figur 2: Fordeling af offentligt forsørgede, ekskl. SU

Anm.: Data er fra 1. kvartal 2016, der er seneste observation, og opgjort i fuldtidspersoner. Arbejdsløse inkluderer feriedagpenge og aktiverede i vejledning og opkvalificering.

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger.

590.000
overførselsmodtagere uden
beskæftigelse

Ovenstående grupper er således enten helt eller delvis i beskæftigelse allerede, og det giver dermed mening at se bort fra dem i argumentationen for at få flere af disse i beskæftigelse. Trækker man støttet beskæftigelse og de andele af barsels- og sygedagpenge, som vedrører beskæftigede, fra, fås en mere retvisende opgørelse af offentligt forsørgede uden beskæftigelse på knap 590.000 fuldtidspersoner, jf. tabel 2.

Arbejdsløse, som ikke er i støttet beskæftigelse, indgår også som en del af arbejdsstyrken. De deltager aktivt på arbejdsmarkedet, idet de står til rådighed på arbejdsmarkedet og skal tage et tilbudt job på ordentlige vilkår. Dertil kommer modtagere af ledighedsydelse, som er arbejdsløse, der er visiteret til et fleksjob og dermed også reelt aktivt jobsøgende. Samlet er omkring 305.000 af de 748.000 offentligt forsørgede tilknyttet arbejdsmarkedet. Gruppen uden for arbejdsmarkedet udgør således 443.000 fuldtidspersoner, hvor ca. $\frac{2}{3}$ er personer på efterløn eller førtidspension.

Tabel 2. Offentligt forsørgede fordelt efter arbejdsmarkedsstatus

	1. kv. 2010	1. kv. 2016	Ændring
	----- 1.000 fuldtidspersoner -----		
Beskæftigede	168	158	-10
<i>Heraf:</i>			
▪ <i>Støttet beskæftigelse</i>	86	93	7
▪ <i>Barselsdagpenge fra beskæftigelse</i>	44	36	-7
▪ <i>Sygedagpenge fra beskæftigelse</i>	38	28	-10
Arbejdsløse	192	147	-45
<i>Heraf:</i>			
▪ <i>Registrerede arbejdsløse</i>	181	135	-46
▪ <i>Ledighedsydelse</i>	12	12	1
Uden for arbejdsmarkedet	484	443	-41
<i>Heraf:</i>			
▪ <i>Efterløn</i>	127	74	-53
▪ <i>Førtidspension</i>	244	214	-30
▪ <i>Kontanthjælp, ikke-jobparat</i>	66	95	29
▪ <i>Sygedagpenge fra arbejdsløshed</i>	32	24	-8
▪ <i>Barselsdagpenge fra arbejdsløshed</i>	10	9	-2
Offentligt forsørgede i alt ekskl. SU-modtagere	844	748	-96
Offentligt forsørgede i alt ekskl. SU og alle beskæftigede	676	590	-86

Anm.: Se anmærkning under figur 2 samt fodnote 1 og 2.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.